

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ
ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՀՆԳԱՄՅԱ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ**

Կազմել է՝ համայնքի ղեկավար Արա Պարզիկի Սահարյան
Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու 09.12.2016 թիվ 4-Ն որոշմամբ
(նիստի ամսաթիվը)

Ներածություն

Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀՀԶԾ) համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի համալիր վերլուծության և առկա հիմնախնդիրների բացահայտման, ֆինանսական, տնտեսական, բնական և մարդկային ռեսուրսների գնահատման արդյունքում նպատակային զարգացման տեսանկյունից ձեռնարկվելիք քայլերի ամբողջությունն արտահայտող փաստաթուղթ է, որը ենթադրում է համայնքի հիմնախնդիրների արդյունավետ լուծում և համայնքի տեսլականի իրականացում:

ՀՀԶԾ-ում ներառվում են համայնքի բոլոր պարտադիր խնդիրները և դրանց լուծման նպատակով նախատեսվող միջոցառումները: Միջոցառումները պետք է հստակ նկարագրված լինեն, իսկ նախատեսված արդյունքները՝ չափելի: Դրանց իրականացումը պետք է շարունակաբար մոնիթորինգի ենթարկվի, որպեսզի սահմանված թիրախներից շեղումների դեպքում հնարավոր լինի քայլեր ձեռնարկել միջոցառումներ պլանավորված հուն վերադրաձնելու նպատակով: ՀՀԶԾ շրջանակներում իրականացված յուրաքանչյուր միջոցառում պետք է գնահատվի, որպեսզի բացահայտվեն թիրախային արդյունքներից հնարավոր շեղումների պատճառները, մշակվեն միջոցառումների իրականացման ավելի արդյունավետ իրականացման այլընտրանքային տարբերակներ և հետագայի համար դասեր քաղվեն:

Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը այն հիմնական փաստաթղթերից մեկն է, որը մշակվում է համայնքի ղեկավարի և նրա աշխատակազմի կողմից, քննարկվում և հաստատվում է համայնքի ավագանու կողմից և դրվում է գործողության մեջ: Այն իրենից ներկայացնում է համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի համալիր վերլուծության և առկա հիմնախնդիրների բացահայտման, ֆինանսական, տնտեսական և մարդկային ռեսուրսների գնահատման արդյունքում նպատակային զարգացման տեսանկյունից ձեռնարկվելիք քայլերի ամբողջություն, որը նախատեսում է ռազմավարական քաղաքականությամբ համայնքի խնդիրների արդյունավետ լուծումը և նպատակային բյուջետավարման գործընթացի իրականացումը: Հնգամյա զարգացման ծրագրի մշակումը լուրջ աշխատանք է, որի կազմակերպմանն անհրաժեշտ է մոտենալ ամենայն պատասխանատվությամբ, կարևոր խնդիրներ են ծրագրի մշակման մեթոդական ցուցումների ապահովումը, ծրագրի առանձին բաժինների մշակման ժամանակացույցի սահմանումն ըստ կատարողների, ծրագրերի մշակման մեջ ներգրավված աշխատակիցների հրահանգավորումը, ծրագրի նախագծի ամփոփումն ու ավագանուն ներկայացնելը:

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսքը

Ողջունում եմ Ձեզ՝ Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքի բնակիչներին, ավագանուն, համայնքապետարանի և համայնքային ենթակայության բյուջետային հիմնարկների աշխատակիցներին:

Շնորհակալություն Ձեզ, հնգամյա զարգացման ծրագիրը համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի համալիր վերլուծության և առկա հիմնախնդիրների բացահայտման, ֆինանսական, տնտեսական, բնական և մարդկային ռեսուրսների գնահատման նկատմամբ հետաքրքրություն ցուցաբերելու համար:

Բաղրամյան համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրերի կազմումը և կատարումը գերակա խնդիր է մեր համայնքում՝ միջնակարգ դպրոցում, մանկապարտեզում,

Բուժ-ամբուլատորիայում, փոստում, արտադրական ձեռնարկություններում, առևտրի սպասարկման օբյեկտներում:

Համայնքում 2017-21թթ. նախատեսվում է կատարել մի շարք կարևոր աշխատանքներ՝ դրանք են. համայնքի նոր թաղամասի գազաֆիկացում, նոր թաղամասի փողոցային լուսավորության անցկացում, փողոցների ասֆալտապատում և փոսալցում, ֆուտբոլի դաշտի բարեկարգում, կանգառների պատրաստում, խմելու և ոռոգման ջրերի ներքին ցանցերի նորոգում:

Խիստ կարևորություն են տալիս գիտելիքներով զինված, համակողմանի և ներդաշնակ զարգացած սերնդի ձևավորմանը: Կցանկանամ, որ այս գիտակցումով առաջնորդվի յուրաքանչյուրը, մանկապարտեզ-դպրոցի մակարդակներով, քանզի մատաղ սերնդին է վստահված մեր ապագան՝ մեր վաղվա պետական, քաղաքական, մշակութային և հասարակական գործիչներին, կրթելու և հայեցի դաստիարակելու խնդիրը: Անհրաժեշտ է ապահովել այն գիտակցումը, որ այդ գիտելիքները պետք է ծառայեն ինչպես իրենց անձնական բարօրությանը, այնպես էլ ազգի ու հայրենիքի հզորացմանը:

Համայնքում պրոբլեմային խնդիրներն են հասարակական տրանսպորտի անկանոն աշխատանքը /խնդիրը ներկայացված է ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարությանը/, դպրոցի շենքի ներքին հարդարման խնդիրները /ակնկալվում է պետական միջամտություն/:

Ծրագրի մշակմանը, քննարկմանն ու հաստատման աշխատանքներին իրենց մասնակցությունն են բերում ավագանու, համայնքապետարանի, դպրոցի, մանկապարտեզի, փոստի, բուժամբուլատորիայի և համայնքի տասնյակ հիմնարկ ձեռնարկությունների աշխատակազմերն ու անհատ քաղաքացիները: Նշեմ նաև, որ բացի ծրագրով նախատեսված աշխատանքների կատարումից, համայնքապետարանը կարգավորում է տարվա ընթացքում ստեղծված խնդիրները՝ առաջնահերթության կարգով:

Շնորհակալություն:

Համայնքի ղեկավար՝ Արա Սահարյան

2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն

Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքը գտնվում է մարզի հյուսիս-արևմտյան մասում, ծովի մակերևույթից 1100մ բարձրության վրա, նախալեռնային գոտի է, գտնվում է Ուրց-Կոտայք-Շամիրամ գոտում, մարզկենտրոնից հեռավորությունը 18 կմ է, մայրաքաղաքից՝ 60 կմ: Գյուղի կլիման ձմռանը ցուրտ է, ամռանը՝ շոգ, հաճախ դիտվում է երաշտ և ցրտահարություն:

2866,2 հա հողատարածք, համայնքը 33 տարեկան է:

Ժողովրդագրություն

Համայնքն ունի 1054 բնակիչ, այդ թվում՝

h/h	Տեղեկատվություն	մարդ
1	Տղամարդիկ	517
	Այդ թվում տղամարդիկ կազմում են բնակչության %	49
2	Կանայք	537
	Այդ թվում տղամարդիկ կազմում են բնակչության %	51
3	Թոշակառուներ	98
4	Փախստականներ	196
5	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	4
6	Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	-
7	Հաշմանդամներ	31
8	Ընտանեական նպաստների համակարգում գրանցված ընտանիքներ	27
9	Զոհվածների ընտանիքներ	1
10	Աշխատունակ բնակչության թիվը	489
11	Աշխատանք ունեցողների թիվը	105
12	Գործազուրկներ	23
13	Գրանցված ընտրողների թիվը	784
14	Ընտանիքների (ծխերի) թիվը	271

Բնակարանային տնտեսություն

Համայնքի բնակֆոնդի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 20,4 հազ.քմ, բազմաբնակարանանոց շենքեր, 111 առանձնատներ՝ 10,7 հազ.քմ մակերեսով: Համայնքում կան 95 կիսակառույց առանձնատներ: Համայնքում կան բնակարանների կարիքավոր ընտանիքներ, որոնց քանակը տարեցտարի աճում է, բազմաթիվ երիտասարդ ընտանիքներ ունեն տնամերձ հողամասեր, սակայն տնտեսական սուղ պայմանների պատճառով չեն կարողանում կառուցել առանձնատներ:

Հողօգտագործումը

Համայնքում հողի սեփականաշնորհման գործընթաց չի իրականացվել.

h/h	Տարածքի անվանումը	Տարածքի չափը/հա/
1	Համայնքի հողային տարածքը	2866,2
2	Գյուղատնտեսության նշանակության հողեր	2678,4
3	Արդյունաբերական, ընդերք օգտագործման և այլ արտադրական նշանակության օբյեկտների հողեր	19,69
4	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի և կոմունալ ենթակառուցվածքների համար	7,59
5	Հատուկ պահպանվող տարածքներ /այդ թվում պատմական և մշակութային հողեր	-
6	Հատուկ նշանակության հողեր	-
7	Ջրային տարածք	2,0
8	Բնակավայրի տարածք	150

2.1 Համայնքի ընդհանուր նկարագրությունը

Բաղրամյան համայնքը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի արևմտյան հատվածում, սահմանակից է Արևադաշտ,Շենիկ, Մյասնիկյան, Դալարիկ համայնքներին:

Համայնքը հիմնադրվել է 1984թվականին և բնակեցվել է Ադրբեջանից բռնագաղթված, ինչպես նաև Ջավախքից և ՀՀ Մարտունու, Թալինի, Ախուրյանի և այլ տարածաշրջաններից տեղափոխված ընտանիքներով:

Ստեղծվել է մի հրաշալի համայնք, որտեղ ապրում են և իրենց սովորություններն ու բարքերն արմատավորում, միմյանց հետ հետաքրքիր շփումով և բարեկամական հարաբերություններով ստեղծում են մի յուրօրինակ միջավայր, որն առաջադեմ է ու պահանջկոտ, իհիստ կարևորություն է տալիս կրթությունը և ժամանակակից տեխնոլոգիաների զարգացման բնագավառին:

Համայնքը ունի եռահարկ մեծ դպրոց 1150աշակերտի համար, գրադարան, բժշկ. Ամբուլատորիա, երաժշտական դպրոց, գրադարան:Համայնքը չունի կուլտուրայի տուն, չի գործում մանկապարտեզ, որը կապիտալ վերանորոգման կարիք ունի: Համայնքում է գտնվում ՎՏԲ բանկը, Բաղրամյանի նոտարական գրասենյակը, Բաղրամյանի ոստիկանությունը, Հայփոստը, <<Վիվասելի>>-ի սպասարկման կետը, Բաղրամյանի սոցիալական ծառայությունը, Բաղրամյանի Վիճակագրական վարչությունը և <<Շենիկ>> ՋՕԸ:

Համայնքում կա նաև երկու քարի արտադրության ձեռնարկություններ:

Համայնքի ճանապարհների 70%-ը ասֆալտապատ են: Տարիների ընթացքում որոշակի հատվածներ վերանորոգվել է փոսալցման և հարթեցման ձևով:

Համայնքի 70%-ը բնակելի տները գազաֆիկացված են:

Համայնքը ունի շուրջօրյա ջրամատակարարում, որը սպասարկվում է «Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ի կողմից:

2010թվականից համայնքում զարգանում է խաղողագործությունը և պտղաբուծությունը ներկայումս ունենք 122,0հա խաղող և 45,0հա պտղատու այգիներ:

Համայնքը շարունակում է կառուցապատվել գլխավոր հատակագծի շրջանակներում:

2.2 Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակ

Համայնքի 2016թ. տարեկան բյուջեի ընդհանուր եկամուտները հաշվարկել է 29176,3 ՀՀ դրամ, ընդհանուր եկամուտների մեջ սեփական եկամուտները 8681,2 ՀՀ դրամ կամ 29,8%:

Համայնքի 2016թ բյուջեի եկամուտների և ծախսերի մասին տեղեկություններ /հազ.դրամ/

	Եկամուտների տեսակները	Տարեկան	
		պլան	կատարող.
1.	Հողի հարկ	4250,0	4257,7
2.	Գույքահարկ	1580,0	1989,6
3.	Տեղական տուրք	80,0	95,9
4.	Տեղական վճար	1200,0	1603,6
5.	Հողի վարձակալության վճար	1220,0	1344,2
6.	Գույքի վարձակալության վճար	...	...
7.	Ծառայությունների մատ. վճարներ	...	...
8.	ՀՀ պետական բյուջեից դոտացիա	20268,8	20268,8
9.	ՀՀ պետական բյուջեից համայնքի բյուջեին տրամադրվող այլ դոտացիա	226,3	226,3
10.	Տարեսկզբի ազատ մնացորդ	1107,5	1107,5
11.	Հողի օտարումից եկամուտ	800,0	800,0
Ընդամենը		29176,3	30294,0

Ընդհանուր եկամուտների մեջ համայնքի սեփական եկամուտների բաժինը կազմում է 29,8%:

h/h	Հիմնարկներ	Տարեկան	
		պլան	կատարող.
1	Օրենսդիր և գործադիր մարմիններ	17926,3	17004,8
2	Այլ ծախսեր	2680,0	650,0
3	Սոցիալական պաշտպանություն	1700,0	1700,0
4	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ	665,0	492,0
5	Կրթություն և գիտություն	4095,0	3999,6
6	Մշակույթ, սպորտ, կրոն	1190,0	1190,0
7	Աղբահանում	900,0	900,0
8	Նվիրատվություն շահույթ չհետապնդող կազմակ.	20,0	11,2
9	Վարչական սարքավորումներ	200,0	200,0
11	Կապիտալ նորոգումների ծախսեր	1107,5	1107,5
12	Տրանս. Սարքավ.	600,0	600,0
	Ընդամենը	31083,8	27855,1

Բաղրամյան համայնքում առկա օգտակար հանածոների /տուֆ քարի/ արտադրանքի սպառման շուկաները հիմնականում Հայաստանում է:

Բաղրամյան համայնքում գործող արտադրական ձեռնարկությունների ծավալների վերաբերյալ տեղեկություններ.

հհ	Շահագործող կազմակերպության անվանումը	Արտադրանքի տեսակը	Արտադրության ծավալը/տարեկան/	Գործող է
1.	«Լերի-Ղիա»ՍՊԸ	Տուֆ քար	1500 խոր մետր	այո
2.				

Համայնքում կառուցվել է Արցախում գոհվածների հիշատակի խաչքար և Բաղրամյանի կիսանդրին, որը հիմնել է բարերար Վաղարշակ Վարդանյանը:

Համայնքի դպրոցի տանիքը վերանորոգվել է 2004թվականին ներկայումս դպրոցն ունի 75 աշակերտ, իսկ նախակրթարան է հաճախում 25 երեխա:

Բաղրամյանն ունի մտավորականության տարբեր շերտեր, մասնագետներ, համայնքում առկա աշխատուժի միայն 35%-ն է զբաղվում գյուղատնտեսությամբ 15%-ը աշխատում է

հիմնարկ ձեռնարկություններում, 25 %-ը աշխատում է համայնքից դուրս, 15% զբաղվում է տնային տնտեսությամբ և միայն 10%-ն աշխատանք է փնտրում:

2.3. Համայնքում իրականացվող ծրագրեր

Բաղրամյան համայնքի տարածքում պետության կողմից գալիք հինգ տարիների ընթացքում նախատեսվող /շարունակվող/ հանրապետական, մարզային ծրագրեր և միջոցառումներ նախատեսված չեն:

Չեն նախատեսված նաև հարևան համայնքների հետ համատեղ, գալիք հինգ տարիների համար, նախատեսվող (շարունակվող) միջհամայնքային համագործակցության նպատակային ծրագրեր և միջոցառումներ:

Չեն նախատեսված նաև միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, արտասահմանյան երկրների համայնքների հետ համագործակցության շրջանակներում նախատեսվող (շարունակվող) ծրագրեր և միջոցառումներ:

Չեն նախատեսված նաև տեղացի և արտասահմանյան բարերարների կողմից իրականացվող ծրագրեր:

Չեն նախատեսված նաև համայնքի վարչական տարածքում մասնավոր ընկերությունների կողմից նախատեսվող (շարունակվող) ծրագրեր, ներդրումներ և միջոցառումներ:

Պետության կողմից իրականացվող ծրագրերի ներդրումը խթան կհանդիսանա համայնքի զարգացման համար /սակայն դեռևս այն նախատեսված չէ/:

2.4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրությունը և ֆինանսական կանխատեսումները

2017-2021թթ. սոցիալ տնտեսական զարգացման հնգամյա ծրագրով ըստ առանձին բնագավառների նախատեսվող ծրագրերի, միջոցառումների և աշխատանքների համառոտ ամփոփագիր

N	Ծրագրի, միջոցառման, աշխատանքի անվանումը	Ժամկետ	Ֆինանսական միջոցների ամիրաժեշտ քանակը /հազ. դրամ/	Ֆինանսավորման աղբյուրները			Կատարման ժամկետները					Կատարման արտադրանք
				համայնքի բյուջե	դոնոր կազմակերպություն	այլ/պետ բյուջե և այլն/	2017թ. ծավալվող ֆին. միջոց	2018թ. ծավալվող ֆին. միջոց	2019թ. ծավալվող ֆին. միջոց	2020թ. ծավալվող ֆին. միջոց	2021թ. ծավալվող ֆին. միջոց	
1.	Համայնքի կենտրոնական փողոցների և նոր թաղամասերի գիշերային լուսավորության անցկացում /մ/	600	1500	1500	-	-	300	300	300	300	300	համայնքի ղեկավար

2.	Ներհամայնքային ճանապահների և փողոցների բարեկարգում փոսա-լցում /քառ.մ/	1200	2000	2000	-	-	400	400	400	400	400	համայնքի ղեկավար
3.	Ասֆալտապատում /քառ. մ/	500	2500	2500	-	-	500	500	500	500	500	համայնքի ղեկավար
4.	Համայնքում կանգառների կառուցում /հատ/	2	750	750	-	-	250	250	250	-	-	համայնքի ղեկավար
5.	Աջակցություն համայնքի նոր թաղամասի գազիֆիկացմանը /մետր/	350	3000.	3000.	-	-	1 000	500	500	500	500	համայնքի ղեկավար
6.	Աջակցություն համայնքի խմելու ջրի ներքին ցանցի վերանորոգմանը /զծ.մետր/	150	750	1000.	-	-	250.0	250.0	250.0	250.0	-	համայնքի ղեկավար
7.	Ֆուտբոլի դաշտի վերանորոգում /քառ.մ/	5000	1500	1500	-	-	300	300	300	300	300	համայնքի ղեկավար, մշակույթի տան տնօրեն
8.	Աջակցություն ներհամայնքային ոռոգման ջրատարի վերանորոգման/	1500	1 500	1500	-	-	300	300	300	300	300	համայնքի ղեկավար

2.5.Զարգացման խոչնդոտներ և դժվարություններ

Համայնքում առկա, սակայն արտադրանքների իրացման շուկայի բացակայության պատճառով քարի արտադրության երկու ձեռնակություններ աշխատանքային գործունեությունները դադարեցրել են:

Համայնքում առկա գյուղ նշանակության հարյուրավոր հեկտարներով վարելահողեր չեն մշակվում ոռոգման ջրի բացակայության պատճառով:

Նշված հողերը ոռոգելի դարձնելով կմշակվեն և կբացվի նոր աշխատատեղեր, կբարեկավարվի համայնքի բնակիչների սոցիալական վիճակը:

Համայնքի երեք մասնաբաժնով մանկապարտեզի վերանորոգումից հետո մի մասը կծառայի որպես մանկապարտեզ, մի մասը որպես նախակրթարան մի մասն էլ որպես արվեստի կենտրոն, որտեղ կընդգրկվեն բազմաթիվ աշակերտներ:

Համայնքի միջնակարգ դպրոցում և նախակրթարանում լուրջ ջեռուցման համակարգ անցկացված չէ, որը լիակատար և որակով դասընթացներ անցկացնելու նպատակով խիստ անհրաժեշտություն է:

Համայնքում բնակչության սոցիալական պաշտպանության գործընթացը, ավելի նպատակային կազմակերպելու համար անհրաժեշտ է ֆինանսական միջոցներ, որոնք կուղղվեն բնակչության բարեկեցության ապահովության համար՝ համայնքի ընտանիքներում յուրաքանչյուր ծնվածների, մահացածների, հիվանդությունների դեպքերում կցուցաբերվեն դրամական օգնություններ:

Համայնքում ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսման համար եղած սպորտային՝ ֆուտբոլի, վոլեյբոլի և այլ սպորտաձևերի պարապմունքներից զուտ նպատակահարմար է բնակչության շրջանում ակտիվացնել՝ կազմակերպել վազքի, բոքսի և այլ սպորտային խմբակներ, մրցույթներ, պարապմունքներ:

Համայնքում անհրաժեշտություն է կանգառների պատրաստումը, նոր այգիների հիմնուր, աղբահանության հաճախակիացումը, համայնքում կանաչապատումը, բարեկարգումը, որոնց համար անհրաժեշտ է ֆինանսական միջոցներ:

2.6 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՍ) վերլուծություն

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
<p>1. Համայնքի աշխարհագրական դիրքը/բնակլիմայական պայմանները/ 2. Արմավիր քաղաքին մոտ լինելով աշխատուժի բավարարվածությունը 3. Հողային բավարար ռեսուրսներ. 4. Համայնքապետարանի, ,բուժ-ամբուլատորիայի, փոստի շենքի ,բանկի ,սոց ծառայության առկայություն, աշխատանքների բարվոք վիճակը 5. Համայնքում գազի, էլեկտրականության, խմելու և ոռոգման ջրերի բավարար մատակարարումը 6. Զարգացած բուսաբուծություն և անասն.</p>	<p>1. Համայնքի գյուղատնտեսական նշանակության հողերի որոշակի հողակտորների անմշակ լինելը 2. Մեծ թվով սոցիալապես անապահով ընտանիքների առկայությունը 3. Համայնքի միջնակարգ դպրոցի երկհարկանի մասնաշենքի լքված վիճակը 4. Համայնքի հողային հունով ոռոգման առումները 5. Համայնքում կանաչ գոտիների պակասը 6. Իրականացվող երիտասարդական ծրագրերի պակասը 7. Հողի հարկի գանձումների դժվարությունները 8. Համայնքի բնակիչների անվճարունակություն 9. Խմելու ջրի ջրամբարի վերակառուցումը 10. Փողոցների ասֆալտապատում, վերանորոգում 11. Դպրոցի ներքին հարդարանք՝ վերանորոգում</p>
Հնարավորություններ	Սպառնալիքներ

1.Քարի արտադրություն 2.Զերմոցային տնտեսության զարգացում 3.Խաղողագործության, պտղաբուծության զարգացում 4.Քարի արդյունաբերության զարգացում	1.Բնակլիմայական պայմանները՝ ա/ գլոբալ տաքացումը բ/ երաշտը գ/ ցրտահարությունը դ/ կարկտահարությունը 2.Բնակչության արտագաղթը
--	--

3. Համայնքի նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում

3.1 Համայնքի զարգացման տեսլականը

Բաղրամյան համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրում նախատեսված աշխատանքերի իրականացման արդյունքում՝ համայնքը անհատ ներդրողների հետ համագործակցությամբ, կզարգացվեն ջերմոցային տնտեսություն՝ 1.5հա, որտեղ կաճեցվեն լուլիկ պոմիդոր, վարունգ: Նշված աշխատանքների կատարման համար կներդրվի 800 000 000 ՀՀ դրամ և արդյունքում կստեղծվեն մի քանի տասնյակ աշխատատեղեր: Համայնքը կսկսի կայուն զարգանալ, յուրաքանչյուր աշխատող կստանա ամսական մոտ 150 000ՀՀ դրամ աշխատավարձ, կավելանա բնակչի իրական եկամուտները, կկրճատվի աղքատությունը:

Նոր թաղամասերի կենտրոնական փողոցների և գիշերային լուսավորության անցկացման, ներհամայնքային ճանապահների և փողոցների բարեկարգման՝ փոսալցման, ասֆալտապատման, կանգառների պատրաստման ու տեղադրման, նոր թաղամասերի գազիֆիկացման, խմելու ջրի ներքին ցանցի մասնակի նորոգման, ֆուտբոլի դաշտի մասնակի նորոգման, ներհամայնքային ոռոգման ջրատարի նորոգման համար համայնքի բյուջեից կծախսվի 500հազ դրամ: Ցուցանիշների արժեքները սահմանվել են տարեկան կտրվացքով:

Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի իրականացմամբ ակնկալվում է համայնքի բնակիչների իրական եկամուտների 10%-ի աճ, իսկ ոռոգման համակարգի վերակառուցման դեպքում գյուղատնտեսության արդյունավետությունը կբարձրանա 20%-ով:

Աղքատության շեմից ցածր գտնվող տնտեսությունների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին՝ 10% :

Համայնքի սեփական եկամուտների աճը՝ 20.0%:

Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը /չպայմանավորված բնական աճով/ նախորդ տարվա համեմատ՝ 1%:

3.2 Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 1

«Փողոցների գիշերային լուսավորության անցկացում»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Գիշերային լուսավորության անցկացում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
		200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Սյուների, լամպերի ձեռք բերում 1.2. Լարերի, մալուխների ձեռք բերում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Մոնտաժման աշխատանքներ 2.2. Անցկացված լուսավորության փորձարկում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր` 500 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր` 1 500 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն` 2 000 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Նյութեր և սարքավորումներ, աշխատուժ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Փողոցների գիշերային լուսավորության անցկացում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում նոր թաղամասերի կենտրոնական փողոցների գիշերային լուսավորության անցկացման արդյունքում գյուղի փողոցները կլուսավորվեն, կակտիվանա, կիեշտանա բնակչության տեղաշարժը գիշերային ժամերին, գույքի պահպանությունը կբարելավվի, կբարձրանա բնակչության տրամադրությունը:						

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 2

«Ներհամայնքային ճանապահների և փողոցների բարեկարգում»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Ճանապահների և փողոցների բարեկարգում, փոսալցում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
		200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Չյութի, մանրախճի,ավազի ձեռք բերում 1.2. Տեխնիկայի վարձակալում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Ասֆալտի փռում 2.2. Ասֆալտի հարդարում ,ամրացում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր` 1 000 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր` 1 000 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն` 2 000 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, նյութեր և տեխնիկա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Ճանապահների և փողոցների բարեկարգում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ներհամայնքային ճանապահների և փողոցների բարեկարգման` փոսալցման, ասֆալտապատման աշխատանքների ավարտից հետո կբարելավվի բնակչության նպատակների իրագործում, նախադպրոցականների, դպրոցականների հաճախումները, դպրոց, մանկապարտեզ կիեշտանա: Ավտոմեքենաների օգտագործումը արդյունավետ կլինի, բնակչության աշխատանքի, հանգստի, կուլտուր կենցաղային հարցերի կարգավորման համար բավարար վիճակ կստեղծվի :						

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 3

«Նորակառույց թաղամասերի փողոցների ասֆալտապատում»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Նորակառույց թաղամասերում փողոցների ասֆալտապատում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	5 00 000	5 00 000	500 000	5 00 000	5 00 000
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
		300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Չյութի, մանրախճի, ավազի ձեռք բերում 1.2. Տեխնիկայի վարձակալում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Ասֆալտի փռում 2.2. Ասֆալտի հարդարում ,ամրացում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր` 1 000 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր` 1 500 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն` 2 500 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, նյութեր և տեխնիկա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Նորակառույց թաղամասերում փողոցների ասֆալտապատում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ներհամայնքային ճանապահների և փողոցների փոսալցման , ասֆալտապատման աշխատանքների ավարտից հետո կբարելավվի բնակչության նպատակների իրագործում, նախադպրոցականների, դպրոցականների հաճախումները, դպրոց, մանկապարտեզ կիստանա: Ավտոմեքենաների օգտագործումը արդյունավետ կլինի, բնակչության աշխատանքի, հանգստի, կուլտուր կենցաղային հարցերի կարգավորման համար բավարար վիճակ կստեղծվի :						

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 4

«Կանգառների պատրաստում, տեղադրում»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Կանգառների պատրաստում, տեղադրում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	250 000	250 000	250 000		
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	3.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			100 000	100 000	100 000		
	4.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
		150 000	150 000	150 000			
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Խողովակների ձեռք բերում 1.2. Տեխնիկայի վարձակալում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. քարի ձեռք բերում 2.2 թիթեղների ձեռք բերում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 250 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 500 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 750 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, նյութեր և տեխնիկա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Կանգառների պատրաստում ու տեղադրում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում կանգառների պատրաստման ու տեղադրման արդյունքում՝ հասարակական տրանսպորտին սպասելու ընթացքում, բնակչության բոլոր շերտերը՝ այդ թվում նաև հաշմանդամները կանգառներում կարող են պաշտպանվել արևից, անձրևից և մասսամբ էլ ցրտից, կարող են տեղեկատվություն ստանալ երթևեկության ժամերի մասին:						

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 5

«Աջակցություն գազաֆիկացմանը» (Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Աջակցություն համայնքի նոր թաղամասերի՝ 1,2,3,4,5,-րդ փողոցների գազաֆիկացմանը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	1 000 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		400 000	200 000	200 000	200 000	200 000	
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
	600 000	300 000	300 000	300 000	300 000		
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Ձյութի, մանրախճի,ավազի ձեռք բերում 1.2. Տեխնիկայի վարձակալում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Ասֆալտի փռում 2.2 Ասֆալտի հարդարում ,ամրացում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 1 200 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 1 800 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 3 000 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, նյութեր և տեխնիկա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Աջակցություն համայնքի նոր թաղամասերի գազաֆիկացմանը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի նոր թաղամասերի 1,2,3,4,5,6-րդ փողոցների գազաֆիկացման արդյունքում նորաստեղծ երկու թաղամասերում նորակառույց անհատական տները կգազաֆիկացվեն, նորմալ հունով կգնա տների լոկալ ջեռուցման անցկացման հարցերը, կբարելավվի կենցաղային պայմանները, կբարձրան բնակչության կենցաղային հարցերի կարգավորման նկատմամբ բավարարվածությունը և տրամադրությունը:						

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 6

«Աջակցություն խմելու ջրի ներքին ցանցի վերանորոգմանը»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Աջակցություն խմելու ջրի ներքին ցանցի վերանորոգման						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	250 000	250 000	250 000	250 000	
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ Աջակցություն խմելու ջրի ներքին ցանցի վերանորոգման	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			100 000	100 000	100 000	100 000	
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
		150 000	150 000	150 000	150 000		
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Խողովակների ձեռք բերում 1.2 Տեխնիկայի վարձակալում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. ավագի ձեռք բերում 2.2 Խողովակների մոնտաժում, փոսալցում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 400 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 600 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 1 000 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, նյութեր և տեխնիկա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Խմելու ջրի ներքին ցանցի վերանորոգում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում խմելու ջրի ներքին ցանցի մասնակի վերանորոգման արդյունքում խմելու ջուրը կմատակարարվի շուրջօրյա, կբարձրանա բնակչության կենսամակարդակը, բավարարվածությունը և տրամադրությունը:						

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 7

«Ֆուտբոլի դաշտի նորոգում» (Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Ֆուտբոլի դաշտի նորոգում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
		100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1. Ավազի ձեռք բերում 1.2. Փոսայցում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Տեխնիկայի վարձակալում 2.2 Կանաչապատում						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր` 1 000 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր` 500 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն` 150 0 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, նյութեր և տեխնիկա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Ֆուտբոլի դաշտի մասնակի նորոգում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում ֆուտբոլի դաշտի մասնակի նորոգման կազմակերպման համար նպատակահարմար է համարվում ակտիվացնել կազմակերպել հավաքներ, ֆիզիկական ուղղությամբ, բնակչության մրցույթներ, պարապմունքներ:						

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ ԹԻՎ 8

«Աջակցություն ոռոգման ջրատարի վերանորոգմանը» (Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Աջակցություն ոռոգման ջրատարի վերանորոգման						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
			100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
		200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1. Տեխնիկայի վարձակալում 1.2. 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Տեխնիկայի վարձակալում 2.2						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 500 000 դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 1 000 000 դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 1 500 000 դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, նյութեր և տեխնիկա						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Ոռոգման ջրատարի վերանորոգում						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ներհամայնքային հողային հունով ոռոգման ջրատարի վերանորոգման արդյունքում ոռոգման համակարգի վերակառուցման դեպքում գյուղատնտեսության արդյունավետությունը կբարձրանա մշակաբույսերի բերքատվությունը:						

4. ՀՀԶԾ ֆինանսավորում

Համայնքում կոնկրետ ծրագրեր իրականացնելու համար կարևոր նշանակություն ունի համայնքի ֆինանսական միջոցների գնահատումը և կանխատեսումը:

Արմավիրի մարզի Բաղրամյան համայնքում ունի հետևյալ պատկերը.

h/h	Եկամուտների տեսակը	2016 փաստացի	2017 նախատեսված	2018 նախատեսված	2019 նախատեսված	2020 նախատեսված	2021 նախատեսված
1.	Եկամուտներ և պաշտոնական տրանսֆերտներ	30294,0	29550,0				
²	Եկամուտներ	9798,9	9281,2				
^{2.1}	Ընթացիկ եկամուտներ	9798,9	9281,2				
1.	Հարկային եկամուտներ	6247,3	6145,0				
1.1	Հողի հարկ	4257,7	4250,0				
1.2	Գույքահարկ	19896	1895,0				
1.3	Եկամտահարկ	...	...				
1.4	Այլ հարկային եկամուտներ	...	...				
2	Տուրքեր	1699,5	1380,0				
2.1	Պետական տուրքեր	1603,6	1300,0				
2.2	Տեղական տուրքեր	95,9	80,0				
3	Ոչ հարկային եկամուտներ	1852,1	1756,2				
3.1	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող հողերի վարձակալության և օգտագործման դիմաց գանձվող վճարներ	1344,2	1300,0				
3.2	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ						
3.3	Վարչական իրավախախտումների	446,8	256,2				

	համար ՏԻՄ կողմից վարչական պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ /այլ/						
3.4	Տեղական վճարներ	...	....				
3.5	Այլ ոչ հարկային եկամուտներ	61,1	200,0				
	Եկամուտի կապիտալի գործառնություններից	....	....				
	Պաշտոնական տրանսֆերտներ	20495,1	20268,8				
	Պաշտոնական ընթացիկ տրանսֆերտներ դոտացիա/	20268,8	20268,8				
	Այլ աղբյուր Տրանսվ.	226,3	....				

5. ՀՀԶԾ մոնիտորինգ

Իրականացման փուլում գտնվող ծրագրերը պետք է մոնիթորինգի ենթարկվեն: Մոնիթորինգը կառավարչական գործիք է, որը հնարավորություն է տալիս հսկել ծրագրերի կատարման ընթացքը և անհրաժեշտ փոփոխություններ նախաձեռնել: Մոնիթորինգն իրականացվում է համապատասխան կատարողականի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկություններ հավաքագրելու և ցուցանիշների փաստացի արժեքները թիրախային արժեքների հետ համեմատելու միջոցով: Համեմատության միջոցով հնարավոր է լինում չափել ծրագրի առաջընթացը, հաջողության աստիճանը, ծրագրով պայմանավորված փոփոխությունները կամ գնահատել ծրագիրն իրականացնողի կատարողականը: Մոնիթորինգն, առաջին հերթին, անհրաժեշտ է համայնքի ղեկավարությունը, որպեսզի հնարավոր լինի ձեռքը պահել Ծրագրի «գարկերակի» վրա: